
Tudod-e, honnan származik a tetoválás?

Hangos ismeretterjesztő cikk

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/tetovalas)

Ha kimegyünk az utcára, a strandra vagy az uszodába, egyre gyakrabban látni olyan embereket, akiknek a bőrén színes minták, feliratok láthatóak. A tetoválás célja sokféle lehet.

A tetoválás célja sokféle lehet. Az emberek kifejezhetik így például egy csoporthoz való tartozásukat, hitüket, nemzetiségi, törzsi hovatartozásukat, esztétikai ízlésüket, érzelmeiket, gondolataikat, társadalmi helyzetüket, de lehet a cél az elrettentés, az azonosítás, a betegségek elleni mágikus védekezés, vagy az elhunytakról való megemlékezés is.

A tetoválás évezredek óta ismert, mindenhol gyakorolják ezt a művészetet. Ahogy Darwin, az evolúcióelmélet kidolgozója mondta: „Nincs olyan nép a földön, amely nem ismerné.”

Sokáig úgy gondolták, hogy az első tetoválások Egyiptomban készültek, hiszen az Észak-Egyiptomi Gubronban folytatott ásatások során három 4000 éves női múmiát is találtak,mely tetoválva volt. Azonban 1991-ben Ausztiában rábukkantak egy 5300 éves jégbe fagyott emberre, akinek az Ötzi nevet adták. Az Ötzi testén látható ábrák, apró keresztek és pontok célja valószínűleg a fájdalomcsillapítás volt, hiszen a jégember testén ezeken a helyeken kóros elváltozásokat találtak.

Egyiptomban kizárólag a nők viselték a tetoválásokat, céljuk valószínűleg részben gyógyászati jellegű volt, melynek a terhesség és a szülés ideje alatt volt fontos szerepe. Az egyiptomiak úgy képzelhették, hogy a hasra rajzolt háló védőburokként óvja meg viselőjét a terhesség ideje alatt. Hasonló lehetett a célja annak is, hogy a nők combjukra annak a Bes istennőnek a képét vésték, aki az egyiptomi mitológiában a vajúdó asszonyokat óvta. Valószínűleg egyházi, vallási céllal is használták a tetoválást, erre utal az, hogy papnők múmiáinak bőrén is találtak ilyen ábrákat.

Az ásatások során a tetoválások elkészítésére szolgáló szerszámokat is találtak, ilyen például az a tűkészlet is, melyet Abdüszben ástak ki. Bár pontosan nem tudjuk, hogy hogyan készítették a tetoválást, de az ókori művészet menetére mégis következtethetünk egy 19. századi leírásból, mely így hangzik: A tetoválást általában 5-6 éves korban kapják a gyerekek. Tűket kötnek össze pontosan meghatározott minta szerint, majd helyüket fa vagy olaj füstjével színezik meg, anyatejbe mártják, és így szúrják be a bőrbe.

Érdekes tetoválási gyakorlatot fedeztek fel 1948-ban Szibériában, mikor egy 2400 éves szkíta férfi jégbe fagyott testére bukkantak. A férfi karja mitikus állatokkal, mesebeli figurákkal volt díszítve. A görög Hérodotosz 2500 évvel ezelőtt keletkezett írásából tudjuk, hogy a szkíták esetében a tetoválás a nemesi rangot jelezte.

Az ókori görögökre és rómaiakra is jellemző volt a tetoválás, azaz a stigmata. Ők – amellett, hogy vallási célokra használták a bőr megfestését - gyakran büntetésként is alkalmazták a tetoválást, így jelölték meg a bűnözőket. Az arcra rótt jelek első pillantásra tudatták, hogy viselőjük korábban valamilyen bűnt követett el.

De nem csak a rómaiak jelölték így a bűnözőket, hanem nagy valószínűséggel a kínaiak is. Erre egy, a kínai Taklamakán sivatagban talált, 3200 éves múmia bőrén talált jelekből lehet következtetni.

Régészeti szempontból egyedülállóak azok a Grönlandon előkerült mumifikálódott holttestek, melyek szemöldöke és ajka a mai nők tartós sminkjéhez hasonlóan volt kitetoválva.

A tetoválás szó a bonyolult motívumairól ismert polinéziai tetováló művészet megnevezéséből alakult ki. A polinéziaiak valószínűleg több ezer éven keresztül fejlesztették művészetüket. Az általuk rajzolt ábrák sokszor a teljes testet elfedték. Ők a tetoválásra a tatatau szót használták, ezt vették át az angolok tattoo formában, és e szó változatai terjedtek el Európa legnagyobb részén.

Első pillantásra – sőt még másodikra is – roppant ijesztő és furcsa az új-zélandi maorik testdíszítése. A maorik az arcukat tetoválják, mert szerintük ez a test legfontosabb része. A moko, azaz az arctetoválás teljesen egyedi, nincs két egyforma. Motívumai alapján nem csak viselője társadalmi pozíciójára, hanem tulajdonságaira, sőt származására is következtethetünk. A moko a maori harcos élete folyamán folyamatosan alakul fejlődik, például egy-egy győztes csatában való részvétel után a harcos új mintát faraghat az arcába.

Mára a tetoválás módszerei sokat változtak. Már nem használnak egészségre ártalmas anyagokat, léteznek olyan módszerek, melyek használatával nem marad egész életünkben a bőrünkön a kép, hanem pár év alatt eltűnik. A tetoválás eszközei is korszerűbbekké váltak, így a képek elkészítése gyorsabb és kevésbé fájdalmas.

Talán ennek is köszönhető, hogy a tetoválást viselők társadalmi megítélése is sokat változott az utóbbi évtizedekben. Míg korábban elsősorban bűnözők és iskolázatlan emberek viselték, mára elfogadottá vált a művészek, a sportolók, a táncosok körében is, de a legtöbb szakma képviselői között találhatunk tetováltakat – bár ezt gyakran nem tudhatjuk, hiszen a kép gyakran diszkrét helyen található.

Gyakran előfordul, hogy a tetoválás viselője az idő folyamán megbánja döntését. Mivel a tetoválás nehezen eltávolítható, ezért ez sok problémát okozhat. Winston Churchill édesanyjáról jegyezték fel, hogy fiatalon készíttetett tetoválását – a csuklóját körbefogó kígyót – karkötőkkel próbálta elrejteni. V. György, aki 1910-ben lépett a brit trónra, szintén megpróbálta eltitkolni tetoválását, csak a felesége és néhány férfi szolga tudhatott róla.

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/tetovalas)